

ODKRYCIA GEOGRAFICZNE – PRZYCZYNY, PRZEBIEG I SKUTKI DLA EUROPY I POLSKI

1. Przyczyny wypraw geograficznych

- wzrósł popyt na towary luksusowe sprowadzane ze Wschodu, takie jak: korzenie (pieprz, imbir, cynamon, gałka muszkatołowa), pachnidła (mirrę, aloes), balsam, kadzidła, owoce południowe, bawełnę czy jedwab.
- osiedlenie się na Bliskim Wschodzie Turków Osmańskich utrudniało kontakty ze Wschodem. Podróż lądem stała się bardzo niebezpieczna. Starano się więc znaleźć inną, bezpieczniejszą drogę na Wschód, głównie do Indii.
- poszukiwane towary sprowadzane ze Wschodu były bardzo drogie. Na handlu nimi bogaciły się głównie miasta włoskie takie jak Wenecja czy Genua, które zmonopolizowały handel z Lewantem (Wschodem). Chciano ominąć pośredników i dotrzeć bezpośrednio do źródeł tych towarów – do Indii, Chin.
- wzrosło zainteresowanie światem – ludzie byli ciekawi jak ten świat wygląda
- szlachta hiszpańska i portugalska szukała nowych sposobów wzbogacenia się. Na Półwyspie Iberyjskim było za mało ziemi, zdobyto pod koniec XV w. ostatni bastion arabski – Grenadę. Szlachta szukała więc nowych przygód, nowych łupów i nowych ziem.

2. Uwarunkowania wypraw geograficznych

Wyprawy geograficzne były możliwe dzięki wynalazkom:

- nastąpił postęp w dziedzinie żeglarstwa; nowy typ statku – **karawela** – umożliwił zwiększenie szybkości, miał większe ładownie do przewożenia towarów, a wysokie burty powodowały, że statki te były dużo bezpieczniejsze. Karawele miały również nowy rodzaj ożaglowania – wprowadzono do użytku żagiel trójkątny (**fok**), który pozwalał płynąć pod wiatr.
- wykorzystano nowe przyrządy do pomiaru położenia statku: wprowadzono **astrolabium** (przy jego pomocy określano długość geograficzną), **kwadrant** (określano szerokość geograficzną) oraz **log** – przyrząd do pomiaru prędkości statków.
- upowszechniono **busolę**, która pokazywała biegun magnetyczny

3. Przebieg wypraw geograficznych – mapa

Wyprawy Portugalczyków	Wyprawy Hiszpanów i żeglarzy na usługach Królestwa Hiszpanii
Cel – dotarcie do Indii opływając Afrykę: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Henryk Żeglarz – rozpoczął wyprawę wzdłuż wybrzeża Afryki ▪ Bartolomeo Diaz w 1487 r. dotarł do Przylądka Dobrej Nadziei ▪ Vasco da Gama w 1498 r. dotarł do brzegów Indii 	Cel – dotarcie do Indii płynąc na zachód, wykorzystując teorię o kulistości Ziemi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Krzysztof Kolumb – 1492 (Genuńczyk) dotarł do San Salvador, Haiti, Kuby i Jamajki, a w późniejszych wyprawach do Ameryki Południowej i Środkowej ▪ Amerigo Vespucci (Florentyńczyk) odkrył, że nowy ląd jest nowym kontynentem – stąd Ameryka ▪ Ferdynand Magellan postanowił opłynąć Ziemię. Jego wyprawa trwała od 1519 – 1522 r. Odkryto Cieśninę Magellana, W-y Mariańskie, Filipiny. Wyprawy konkwistadorów <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vasco Balboa podbił obszar Panamy i jako pierwszy ujrzął Ocean Spokojny ▪ Ferdynand Cortez podbił państwo Azteków w Meksyku ▪ Franciszek Pizarro podbił imperium Inków w Peru (Ameryka Południowa)

4. Skutki wypraw geograficznych

Polityczne	Gospodarcze	Społeczno - kulturalne
<ul style="list-style-type: none">▪ powstają nowe imperia kolonialne: Hiszpania i Portugalia▪ wzrosło znaczenie Hiszpanii i Portugalii w Europie – stały się mocarstwami▪ świat został podzielony na dwie strefy wpływów: hiszpańską i portugalską▪ Anglia, Francja, Belgia i Holandia przyłączyły się do wyścigu o kolonie później	<ul style="list-style-type: none">▪ upadek dawnych potęg handlowych - miast włoskich▪ napływ złota do Europy spowodował jego nadwyżkę na rynku, skutkiem czego był spadek wartości złota i rewolucja cen▪ nastąpił rozwój gospodarki towarowo – pieniężnej▪ rozwój handlu dalekomorskiego▪ do Europy przywieziono nowe rośliny: ziemniaki, kukurydzę, pomidory▪ Europa podzieliła się na dwie strefy gospodarcze – nastąpił dualizm w gospodarce europejskiej	<ul style="list-style-type: none">▪ zniszczeniu uległa cywilizacja Indian amerykańskich : Azteków, Inków i Majów▪ Europejczycy migrowali do kolonii▪ nastąpiła chrystianizacja Ameryki Południowej i Środkowej▪ nastąpił rozwój kolonii i związany z tym rozwój niewolnictwa▪ Europejczycy stykali się z obcymi kulturami. Miało to wpływ na poszerzenie horyzontów myślowych i na rozwój kultury Odrodzenia